

ศึกษาพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานใน  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
วิทยาเขตอุบลราชธานี

A STUDY OF BUDDHIST TEACHING METHODOLOGY IN THE  
SAMANNAPHALA SUTTA INTEGRATED WITH MEDITATION INSTRUCTION  
AT MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY, UBON  
RATCHATHANI CAMPUS

พระสฤทธิ์ สุมโน

Phra Sarit Sumano

พระมหาคำพันธ์ ปากโร

Phramaha Kampan Papakaro

ประยงค์ ศรีไชย

Prayong Sormchai

พระบุญเพ็ง ปมุตโต

Phra Bunpheng Pamutto

พระอธิการธีระวัฒน์ ภูทกมโม

Phra Theerawat Siribut

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email : dlava25150@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 1 เมษายน 2568

วันที่แก้ไขบทความ (Received: 13 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 14 กรกฎาคม 2568

## บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพุทธวิธีการสอนที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โดยเฉพาะในสามัญญผลสูตร และการบูรณาการแนวทางดังกล่าวเข้ากับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี โดยอาศัยหลักไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นแกนหลักในการพัฒนาจิตใจของผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้ การสอนในพระไตรปิฎกเน้นการใช้เหตุผล การตั้งคำถาม การยกตัวอย่าง และการลำดับขั้นตอนการเรียนรู้จากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก เพื่อกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและการตระหนักรู้ด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการสอนกรรมฐานที่เน้นการฝึกสติและการเจริญปัญญาอย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษาพบว่า พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรเป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาจิตใจ โดยเริ่มจากการรักษาศีลเพื่อควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจา และใจ ตามด้วยการฝึกสมาธิเพื่อให้จิตมั่นคงและจบลงด้วยการเจริญปัญญาเพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของความทุกข์และความไม่เที่ยงของชีวิต การบูรณาการแนวคิดดังกล่าวเข้ากับการสอนกรรมฐานในระดับมหาวิทยาลัย ช่วยให้นิสิตสามารถเข้าถึงธรรมะได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น และสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ตลอดจนพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาการและจิตวิญญาณ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับพระวิปัสสนาจารย์ นักวิชาการ และผู้นำนิสิตผู้ปฏิบัติกรรมฐาน จำนวน 15 รูป พบว่า การสอนที่บูรณาการสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานนั้นมีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาทางจิตใจอย่างแท้จริง ส่งเสริมการฝึกสติ สมาธิ และปัญญาได้อย่างสมบูรณ์ ผู้เรียนสามารถเข้าใจธรรมะอย่างเป็นลำดับขั้น พร้อมทั้งมีความมั่นคงในจิตใจ และสามารถดำเนินชีวิตด้วยสติและปัญญาซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการศึกษาพระพุทธศาสนา

**คำสำคัญ:** การบูรณาการ, พุทธวิธีการสอน, สามัญญผลสูตร, กรรมฐาน, ไตรสิกขา

## ADSTRACT

This study aims to explore the Buddhist teaching methodology presented in the Tipitaka, particularly in the Samannaphala Sutta, and integrate it with meditation instruction at Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ubon Ratchathani Campus. The research employs the Threefold Training—morality(Sīla),concentration (Samadhi), and wisdom (panna)—as the core framework for mental development. The Buddha's method emphasizes step-by-step instruction, beginning with accessible topics and gradually progressing to more profound truths. Techniques such as questioning, analogies, and practical dialogue are utilized to stimulate self-awareness and critical thinking, making the Dhamma more relatable and applicable to daily life.

The findings reveal that the Samannaphala Sutta presents an effective structure for cultivating mental discipline: morality as a foundation for behavioral regulation, followed by concentration to stabilize the mind, and ultimately, wisdom to realize the nature of suffering and impermanence. Integrating this approach into meditation instruction enables students to understand Dhamma more deeply and apply it meaningfully in both academic and spiritual contexts. Meditation practice begins with calm-abiding (samatha) to establish tranquility, followed by insight meditation (vipassanā) to develop mindfulness and insight into the Three Characteristics (anicca, dukkha, anattā).

Through documentary research and in-depth interviews with 15 key informants—comprising meditation masters, Buddhist scholars, and student leaders—the study found that integrating the Samannaphala Sutta with meditation instruction

provides a systematic and holistic pathway for mental training. It supports the development of mindfulness, stability, and wisdom in practitioners. This structured integration enhances learners' ability to live with awareness, clarity, and inner peace—aligning with the ultimate goal of Buddhist education.

**Keywords:** Integration, Buddhist teaching methods, Samannaphala Sutta, Meditation, Threefold Training

## บทนำ

สามัญญผลสูตรเป็นพระสูตรที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่พระเจ้าอชาตศัตรูและผู้ติดตามในวันอุโบสถที่พระจันทร์เต็มดวง พระเจ้าอชาตศัตรูทรงตรัสถึงความงดงามของราตรีและอยากพบสมณะที่ทำให้จิตเบิกบาน หมอชีวกจึงตอบว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นพระอรหันต์ที่ตรัสรู้ด้วยตนเองและเป็นศาสดาผู้รู้แจ้งโลก (พระไตรปิฎก, 2552) การสอนในสามัญญผลสูตรเน้นการพัฒนาจิตใจและการฝึกฝนกรรมฐานอย่างเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากการรักษาศีลเพื่อเสริมสร้างความสงบสุขในใจ จากนั้นจึงฝึกสมาธิเพื่อให้จิตใจมั่นคง และสุดท้ายคือการพัฒนาปัญญาเพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของชีวิต การสอนดังกล่าวมุ่งเน้นการนำไปใช้ในชีวิตจริงเพื่อการพ้นจากทุกข์ (พุทธทาสภิกขุ, 2552)

พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรเน้นการพัฒนาจิตใจของผู้ปฏิบัติให้มีความสงบและมีปัญญา เริ่มจากการรักษาศีลเพื่อสร้างพื้นฐานที่ดีในการปฏิบัติ จากนั้นฝึกสมาธิเพื่อให้จิตใจสงบแน่วแน่ และสุดท้ายคือการเจริญปัญญาที่ช่วยให้เห็นความจริงของธรรมชาติ การบูรณาการทั้งสามขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าถึงธรรมะและพัฒนาได้อย่างลึกซึ้ง (พุทธทาสภิกขุ, 2552). สามัญญผลสูตรมีหลักธรรมต่าง ๆ ที่พระภิกษุได้นำปฏิบัติที่ปรากฏในสามัญญผลสูตรได้แก่อินทรีย์สังวรการมีสติสัมปชัญญะการอยู่อย่างสันโดษมีการปฏิบัติ ศีล สมาธิ และปัญญาทำให้นักบวชในพระพุทธศาสนาที่มีความประพฤติสงบเรียบร้อยน่าเลื่อมใสและน่าศรัทธาควรแก่การนับถือเช่นพระอริยบุคคลในระดับต่าง ๆ คือเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อลดละทำลายกิเลสเพื่อความเป็นพระอริยบุคคล

การบูรณาการพุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานช่วยให้ผู้ปฏิบัติพัฒนาจิตใจในลำดับขั้นจากการรักษาศีล สู่การฝึกสมาธิ และการเจริญปัญญา การสอนกรรมฐานเสริมสร้างการฝึกจิตให้สงบและแน่วแน่ ซึ่งเป็นฐานสำคัญในการเจริญปัญญา การบูรณาการทั้งสองช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจธรรมะและใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พุทธทาสภิกขุ, 2552).

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎก
2. เพื่อศึกษาพุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตร

3. การบูรณาการพุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานี

### ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานีมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยนี้ศึกษาหลักพุทธวิธีการสอนที่ปรากฏใน สามัญญผลสูตร ซึ่งเน้นการพัฒนาจิตผ่าน ศีล สมาธิ และปัญญา และวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการกับการสอนกรรมฐาน โดยพิจารณาทั้ง สมถกรรมฐาน และ วิปัสสนากรรมฐาน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายการวิจัยมุ่งศึกษากระบวนการสอนใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี โดยเน้นไปที่คณาจารย์ผู้สอนพระพุทธศาสนา และกรรมฐาน รวมถึงพระนิสิตที่เรียนวิชาด้านสมาธิและการภาวนา เพื่อให้เข้าใจถึงรูปแบบ วิธีการ และผลลัพธ์ของการบูรณาการพุทธวิธีการสอนกับกรรมฐาน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาการศึกษาครอบคลุมการวิเคราะห์แนวทางการสอนและการปฏิบัติกรรมฐานในช่วงปีการศึกษา 2567

### วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานีการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

#### 1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research)

1) ศึกษาจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ตลอดจนหนังสือทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพุทธวิธีการสอน สามัญญผลสูตร และกรรมฐาน

2) วิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหลักการสอน ลำดับการสอน และการประยุกต์สอน

#### 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1) เลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ พระวิปัสสนาจารย์นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา และพระนิสิตที่เรียนกรรมฐาน ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

2) ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการสอนกรรมฐานและการบูรณาการในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมายกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรบูรณาการพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานี คือ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา พระวิปัสสนา

จารย์ ผู้นำนิสิตที่เรียนกรรมฐาน จำนวน 15 รูป/คน แยกประเภทได้ดังนี้ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 5 รูป/คน พระวิปัสสนาจารย์จำนวน 5 รูป/คนรวมผู้นำนิสิตที่เรียนกรรมฐาน จำนวน 5 รูป/คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับ พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรบูรณาการพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาพุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎก 2) เพื่อศึกษาพุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตร 3) เพื่อการบูรณาการพุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานี

### การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานี” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

สมชาย พิริยสุวัฒน์ "พุทธวิธีการสอนและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน" (สมชาย พิริยสุวัฒน์, 2552) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการฝึกสติและการตั้งคำถาม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและสามารถนำธรรมะไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้ยังเน้นให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมในพระไตรปิฎกกับการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเป็นสมณะนักบวช

วิชัย วงศ์มหาชัย "การศึกษาเปรียบเทียบพุทธวิธีการสอนและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน" (ดร.วิชัย วงศ์มหาชัย, 2553) กล่าวถึงการที่พระพุทธเจ้าเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีและการใช้คำถามในการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน งานวิจัยนี้เน้นว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมะได้ลึกซึ้ง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การส่งเสริมคุณธรรมและการปฏิบัติตามหลักธรรมยังช่วยสร้างความเป็นสมณะนักบวชในสังคมปัจจุบัน

สมพร วิชัยกุล "การประยุกต์ใช้พุทธวิธีการสอนในชีวิตประจำวัน" (ดร.สมพร วิชัยกุล, 2558) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการฝึกสติและการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งไม่เพียงช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ทางสังคม แต่ยังช่วยให้เรารับมือกับปัญหาและความทุกข์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยยังเน้นการตั้งคำถามเพื่อการตัดสินใจอย่างรอบคอบและการพัฒนาตนเองผ่านการปฏิบัติธรรมะ ซึ่งเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การพัฒนาเป็นสมณะ

นฤมล จันทร์ทอง "ความสำคัญของพุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกต่อการพัฒนาจิตใจและสังคม" (ดร.นฤมล จันทร์ทอง, 2555) ได้อธิบายถึงบทบาทของพุทธวิธีการสอนที่เน้นการใช้เหตุผลและการตั้งคำถามเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้ฟัง งานวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการ

การปฏิบัติธรรมและการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งช่วยส่งเสริมความสงบสุขและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม นอกจากนี้ งานวิจัยยังกล่าวถึงการปรับรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเพื่อให้เข้าถึงความเป็นสมณะนักบวชได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรีชา กิจเจริญ "พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรกับการสร้างความสุขและความสงบในชีวิต (ดร.ปรีชา กิจเจริญ, 2553) กล่าวถึงความสำคัญของการรู้เท่าทันอารมณ์และการฝึกสติที่ช่วยให้ผู้เรียนลดความทุกข์และความเครียดในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ งานวิจัยยังระบุว่าการพึ่งพาตนเองทางจิตใจตามหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนในสามัญญผลสูตรนั้น ช่วยเสริมสร้างความสุขและความสงบสุขในชีวิตได้อย่างยั่งยืน

วิชัย นาคะ "การบูรณาการการสอนสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานเพื่อการพัฒนาจิตใจ" (วิชัย นาคะ, 2554) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนสามัญญผลสูตรที่เน้นการอธิบายเหตุผลและผลของการปฏิบัติธรรมควบคู่กับการสอนกรรมฐาน ซึ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจธรรมะและเห็นความเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวัน งานวิจัยยังเน้นว่าการผสมผสานทั้งสองวิธีการจะช่วยให้เกิดการพัฒนาจิตใจที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

## สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานีสรุปผล ดังนี้

### 1 พุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎก

1) ด้านพุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกเป็นกระบวนการสอนที่ลึกซึ้งและหลากหลาย โดยมีการเน้นที่การเชื่อมโยงคำสอนกับชีวิตประจำวันและประสบการณ์ของผู้ฟัง พระพุทธเจ้ามักใช้ตัวอย่างในชีวิตจริงเพื่อทำให้ผู้ฟังเข้าใจธรรมะได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การตั้งคำถามและการสนทนาถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้ผู้ฟังได้คิดและค้นพบความจริงด้วยตนเอง นอกจากนี้ การสอนจะถูกแบ่งระดับ โดยเริ่มจากแนวคิดที่ง่ายและค่อย ๆ พัฒนาไปสู่ความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งหมดนี้มุ่งให้ผู้ฟังสามารถนำธรรมะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ

2) ด้านพุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้คนหลายด้าน โดยเน้นการฝึกสติ ซึ่งช่วยให้ตระหนักถึงความคิดและอารมณ์ ทำให้ตัดสินใจได้ดีขึ้นและลดความเครียด วิธีการสอนยังให้คุณค่าแก่ชีวิต ช่วยให้เข้าใจและยอมรับความเปลี่ยนแปลง รวมถึงการปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดความสงบสุขในสังคม การตั้งคำถามและสนทนาเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้คนคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหาชีวิต ส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคม นอกจากนี้ พุทธวิธีการสอนยังส่งเสริมการพัฒนาตนเอง โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้และปฏิบัติธรรม ทำให้มีเป้าหมายที่ชัดเจนในชีวิต อีกทั้งการเข้าใจธรรมชาติของทุกข์ช่วยให้ผู้คนรับมือกับปัญหาด้วยสติ พุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างชีวิตที่มีความสุขและสงบ ทั้งในระดับบุคคลและสังคม

3)ด้านวิธีการสอนของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในพระไตรปิฎกเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงประสบการณ์ตรงและเห็นผลของการปฏิบัติได้ชัดเจน พระองค์ใช้การตั้งคำถามและสนทนาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและทำความเข้าใจด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่ยั่งยืน นอกจากนี้ พระพุทธเจ้าสอนให้เกิดความสงบและความสามัคคีในสังคม โดยการส่งเสริมคุณธรรมและการปฏิบัติตามหลักธรรมทำให้เกิดสังคมที่มีความสุขและสงบ การสอนเกี่ยวกับทุกข์และความไม่เที่ยงของชีวิตช่วยให้ผู้คนเตรียมพร้อมรับมือกับความยากลำบาก และมีความเข้มแข็งทางจิตใจ พุทธวิธีการสอนเหล่านี้มีคุณค่าและสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4)การนำพุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกมาใช้ในชีวิตประจำวันสามารถทำได้หลายวิธี เริ่มจากการฝึกสติ เช่น การทำกิจกรรมประจำวันอย่างการทำอาหาร การเดิน หรือการนั่งสมาธิ เพื่อให้มีสติรับรู้ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน นอกจากนี้ การพัฒนาคุณธรรม โดยการนำหลักศีล เช่น การไม่พูดเท็จหรือไม่ทำร้ายผู้อื่นมาปรับใช้ในชีวิต จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในครอบครัวและที่ทำงาน เมื่อเผชิญกับปัญหาหรือความเครียด การนึกถึง คำสอนเรื่องทุกข์และความไม่เที่ยง จะช่วยให้เรามองโลกในแง่บวกและรับมือกับความทุกข์ได้ดีขึ้น การ ตั้งคำถามก่อนการตัดสินใจ เช่น “สิ่งนี้จะนำมาซึ่งทุกข์หรือความสุข?” ซึ่งเป็นแนวทางที่พระพุทธเจ้าสอน จะช่วยให้เราตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและรอบคอบมากขึ้น นอกจากนี้ การ พัฒนาตนเอง ผ่านการศึกษาพระไตรปิฎกหรือศึกษาธรรมะ จะช่วยให้เราเข้าใจธรรมะและนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การนำพุทธวิธีการสอนมาใช้ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้เรามีความสมณะ เข้าใจตนเองมากขึ้น และส่งผลดีทั้งต่อบุคคลและสังคมโดยรวม

5)พุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกมีความหมายและความสำคัญอย่างมาก พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ถึงธรรมชาติของทุกข์และหนทางพ้นทุกข์ และเผยแผ่คำสอนเพื่อให้ผู้คนเข้าใจชีวิตและลดความทุกข์ คำสอนเหล่านี้ถูกบันทึกในพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นแหล่งความรู้สำคัญ พุทธวิธีการสอนเน้นการใช้เหตุผล การตั้งคำถาม และการปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนคิดและเข้าใจด้วยตนเอง การสอนที่ปรับให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลช่วยให้เข้าถึงธรรมะและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คำสอนเหล่านี้เน้นการพัฒนาจิตใจและคุณธรรมของสมณะ ส่งผลให้เกิดความสงบสุขและสัมพันธ์ที่ดีในสังคม

## 2 พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตร

1)พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตร และการสอนกรรมฐาน มีลักษณะเฉพาะที่เสริมสร้างความเข้าใจธรรมะอย่างลึกซึ้ง แต่แตกต่างกันในวิธีการและเป้าหมาย สามัญญผลสูตร มุ่งเน้นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมะ เช่น ความทุกข์ สาเหตุ และการดับทุกข์ โดยเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเข้าใจธรรมะในชีวิตประจำวัน ส่วน การสอนกรรมฐาน เน้นการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การนั่งสมาธิและเจริญสติ เพื่อให้ผู้เรียนสัมผัสประสบการณ์ตรงในการฝึกจิตใจ การผสมผสานระหว่างการสอนสามัญญผลสูตรและการสอนกรรมฐานจะช่วยให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้เชิงทฤษฎีและการปฏิบัติจริง ซึ่งส่งเสริมการเข้าถึงธรรมะและการพัฒนาจิตใจที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) พุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร มีความสำคัญต่อการปฏิบัติธรรมอย่างมาก เพราะเน้นการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมะ เช่น ความทุกข์และสาเหตุของความทุกข์ การเข้าใจหลักธรรมเหล่านี้ช่วยให้ผู้ปฏิบัติเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาจิตใจและการปล่อยวาง การสอนใน สามัญญผลสูตรเชื่อมโยงความรู้เข้ากับการปฏิบัติ ทำให้การปฏิบัติธรรมมีจุดหมายที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ในชีวิตประจำวัน ผู้ปฏิบัติสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง จึงเป็นรากฐานที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติธรรมที่มีคุณภาพ

3) พุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร มีผลสำคัญต่อการพัฒนาจิตใจและความมั่นคงของชีวิต โดยการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมชาติของอารมณ์และความรู้สึก ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์และลดความทุกข์ในชีวิตประจำวันได้ การเรียนรู้หลักธรรม เช่น สี่อริยสัจ ช่วยเพิ่มปัญญาในการมองเห็นชีวิตในเชิงลึกและตัดสินใจได้ดีขึ้น ความเข้าใจในธรรมะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ส่งผลให้เกิดความสงบสุขในชีวิต การปฏิบัติตามหลักธรรมยังช่วยให้จิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวต่อความเปลี่ยนแปลง สามัญญผลสูตรจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจิตใจและเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต

4) พุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร มีผลสำคัญต่อการพัฒนาจิตใจและความมั่นคงในชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง เช่น ความโกรธหรือความเศร้า โดยไม่ปล่อยให้อุณหภูมิครอบงำ ทำให้ลดความทุกข์และความเครียดในชีวิตประจำวัน การเข้าใจหลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 ทำให้สามารถมองเห็นความจริงของชีวิตและพัฒนาการตัดสินใจที่ดีขึ้น สามารถเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม ลดความขัดแย้งและเพิ่มความสงบสุข นอกจากนี้ยังเสริมสร้างจิตใจให้มั่นคง ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรค ทำให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีสติและเป้าหมาย พุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตรจึงช่วยพัฒนาจิตใจและนำไปสู่ชีวิตที่มีความสุขและมั่นคง

5) พุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร มีความสำคัญต่อการสร้างความสุขและความสงบในชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าทุกข์เกิดจากการยึดมั่นและความไม่เข้าใจในธรรมชาติของทุกข์ หากสามารถปล่อยวางและลดความทุกข์ได้ ก็จะเกิดความสุขที่แท้จริง การสอนเน้นการรู้เท่าทันอารมณ์และความคิด ทำให้ผู้เรียนควบคุมอารมณ์และไม่ปล่อยให้อารมณ์ไม่ดีส่งผลกระทบต่อชีวิต การฝึกสติช่วยให้มีสติเพื่อยุติกับปัจจุบัน ลดความวิตกกังวลและความเครียด สร้างความสงบในใจและความสุขในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังส่งเสริมความเข้าใจผู้อื่นและความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวและสังคม การพึ่งพาตนเองในด้านจิตใจทำให้เกิดความสุขและมั่นคงในชีวิต พุทธวิธีการสอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสุขและสันติสุขในชีวิต

### 3 การบูรณาการพุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร กับการสอนกรรมฐาน

1) พุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร และการสอนกรรมฐานมีความเกี่ยวข้องกันอย่างมาก ในการนำผู้ปฏิบัติไปสู่การดับทุกข์และการบรรลุนิพพาน โดยพระพุทธเจ้าใช้วิธีการอธิบายอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มจากการรักษาศีล ซึ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติได้รับความสงบและความสุข จากนั้นจึงพัฒนาสู่การ

ปฏิบัติธรรมที่ลึกซึ้งขึ้นเพื่อพัฒนาจิตใจ จนถึงการบรรลุนิพพาน การรักษาศีลเป็นขั้นแรกในการพัฒนาจิตใจ โดยเมื่อจิตใจมีสมาธิ ก็จะสามารถพัฒนาปัญญาและนำไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์ในที่สุด การสอนในสามัญญผลสูตรเน้นการเชื่อมโยงผลของการปฏิบัติธรรมกับชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติเห็นผลที่ชัดเจน

การสอนกรรมฐาน เป็นการฝึกสมาธิและการเจริญวิปัสสนาเพื่อพัฒนาจิตใจให้สงบและเข้าใจสภาวะธรรม สมถกรรมฐานเน้นการทำจิตให้สงบด้วยการกำหนดลมหายใจหรือการเพ่งอารมณ์ ขณะที่วิปัสสนากรรมฐานเน้นการพัฒนาปัญญา โดยใช้ปัญญาพิจารณาความจริงตามหลักไตรลักษณ์ (อนิจจัง, ทุกขัง, อนัตตา) การฝึกทั้งสองแบบมีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือการช่วยให้ผู้ปฏิบัติปล่อยวางจากความยึดมั่นและเข้าถึงความจริงของธรรมชาติ

แม้ว่าทั้ง สามัญญผลสูตร และการสอนกรรมฐานจะมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการหลุดพ้นจากทุกข์ แต่มีวิธีการต่างกัน สามัญญผลสูตรเน้นการอธิบายผลของการปฏิบัติในเชิงเหตุผลและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ขณะที่การสอนกรรมฐานเน้นการฝึกปฏิบัติจริง การผสมผสานทั้งสองแนวทาง จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีจิตใจสงบ ปัญญาลึกซึ้ง และสามารถหลุดพ้นจากทุกข์ได้

2)การบูรณาการพุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร กับการสอนกรรมฐาน เป็นการนำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เน้นเรื่องผลของการบวชและการปฏิบัติธรรม มาปรับใช้กับการฝึกปฏิบัติกรรมฐาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจอย่างมีขั้นตอน การบวชในสามัญญผลสูตรคือการละชีวิตทางโลกเพื่ออุทิศตนในทางธรรม มีเป้าหมายสูงสุดเพื่อการหลุดพ้นจากกิเลสและทุกข์ ผ่านการฝึกฝนในศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งเป็นรากฐานของการปฏิบัติธรรม การรักษาศีลช่วยให้จิตใจสงบและมั่นคง การฝึกสมาธิ เช่น สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ช่วยให้จิตตั้งมั่นและพัฒนาปัญญา เพื่อให้เห็นความจริงของสรรพสิ่งตามหลัก อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

การบูรณาการกับกรรมฐานเป็นการฝึกจิตเพื่อไม่เพียงแต่ความสงบชั่วคราว แต่เพื่อให้เกิดการปล่อยวางและการหลุดพ้นจากกิเลส การฝึกสมาธิและการพัฒนาปัญญาช่วยให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจธรรมชาติของทุกข์และความไม่เที่ยง ซึ่งจะนำไปสู่การพ้นจากความทุกข์ การสอนกรรมฐานจึงต้องชี้ให้ผู้ปฏิบัติเห็นผลลัพธ์ของการฝึกในแต่ละขั้น เช่น ความสงบจากสมาธิและความรู้แจ้งจากวิปัสสนา สามัญญผลสูตร ได้กล่าวถึงผลของการบวชตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน จนถึงการบรรลุนิพพานซึ่งเป็นผลสูงสุดของการปฏิบัติธรรม การบูรณาการกับกรรมฐานช่วยให้ผู้ปฏิบัติไม่เพียงแต่ฝึกสมาธิให้สงบ แต่ยังเกิดปัญญาที่มองเห็นธรรมชาติของชีวิตและสรรพสิ่ง การฝึกที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของศีล สมาธิ และปัญญานี้ จะนำไปสู่การพัฒนาทางจิตวิญญาณและการหลุดพ้นจากทุกข์ตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงสอน

3)พุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร และการสอนกรรมฐานมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นิสิตเข้าใจและปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ ใน สามัญญผลสูตร พระพุทธเจ้าใช้วิธีการสอนตามลำดับขั้นของการพัฒนาจิตใจ โดยเริ่มจากการรักษาศีลและการละกิเลส จนถึงการพัฒนาปฏิบัติขั้นสูงสุด การสอนนี้มีลักษณะการใช้เหตุผลและการเปรียบเทียบที่เข้าใจง่าย เช่น การ

เปรียบเทียบการละกิเลสกับการจัดสิ่งสกปรก ซึ่งช่วยให้ผู้ฟังเห็นประโยชน์และแรงจูงใจในการปฏิบัติธรรม

การสอนกรรมฐาน เน้นไปที่การฝึกจิตและพัฒนาจิตใจ โดยการเจริญสติและสติปัฏฐาน 4 ซึ่งช่วยให้มีสติในการดำเนินชีวิตและสังเกตสภาวะธรรมภายในตน การฝึกสมาธิช่วยให้มีสติสามารถตั้งสมาธิในการเรียนและการทำกิจวัตรประจำวัน อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความเข้าใจในธรรมชาติของทุกข์และความไม่เที่ยงของชีวิต การพัฒนาปัญญาผ่านกรรมฐานช่วยให้มีสติรู้แจ้งในหลัก อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซึ่งเป็นหัวใจของพุทธธรรม

การบูรณาการพุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐาน ช่วยให้มีสติเข้าใจหลักธรรมได้ลึกซึ้งและนำไปปฏิบัติได้อย่างมีขั้นตอน การฝึกสติและสมาธิเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาปัญญาและความเข้าใจในธรรมะ

4)การบูรณาการพุทธวิธีการสอนใน สามัญญผลสูตร กับการสอนปฏิบัติกรรมฐาน เป็นแนวทางที่นำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับผลของการปฏิบัติธรรมมาสนับสนุนการฝึกปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใน สามัญญผลสูตร พระพุทธเจ้าตรัสถึงผลของการประพาสพรหมจรรย์ โดยการปฏิบัติธรรมผ่านการรักษาศีล การพัฒนาสมาธิ และการบรรลุปัญญา ซึ่งนำไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์ ผลการปฏิบัติธรรมนี้มีหลายระดับ ตั้งแต่การฝึกศีลให้บริสุทธิ์ ไปจนถึงการเข้าถึงปัญญาและบรรลุนิพพาน

การสอนปฏิบัติกรรมฐาน เน้นการพัฒนาสมาธิและปัญญาผ่านหลัก สติปัฏฐาน 4 คือ กาย เวทนา จิต ธรรม ซึ่งช่วยให้ผู้ปฏิบัติเห็นความจริงของสรรพสิ่งและพ้นจากทุกข์ รูปแบบการปฏิบัติกรรมฐานมีหลายวิธี เช่น การเดินจงกรม การนั่งสมาธิ และการฝึกสติในชีวิตประจำวัน

การบูรณาการ เริ่มจากการรักษาศีลตามที่พระพุทธเจ้าทรงสอนในสามัญญผลสูตร การรักษาศีลเป็นพื้นฐานสำคัญของการฝึกกรรมฐาน เพื่อให้กาย วาจา ใจสงบพร้อมสำหรับการฝึกสมาธิ เมื่อสมาธิมั่นคง จิตก็มีพลังในการพัฒนาปัญญา การฝึกสมาธิเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำจิตไปสู่ความสงบและเกิดปัญญาที่มองเห็นความจริงของธรรมชาติ

สรุป การบูรณาการพุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรกับการสอนปฏิบัติกรรมฐานเป็นการผสมผสานการรักษาศีล สมาธิ และปัญญา เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถบรรลุผลในการปฏิบัติธรรมได้ตั้งแต่ระดับการมีจิตสงบสุข จนถึงการบรรลุความหลุดพ้นจากทุกข์

5)พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตร และการสอนกรรมฐานเป็นแนวคิดที่มีเป้าหมายในการพัฒนาทั้งทางวิชาการและการปฏิบัติธรรมของผู้เรียน ใน สามัญญผลสูตร พระพุทธเจ้าแสดงถึงผลของการบวชเป็นสมณะ โดยเน้นถึงประโยชน์ของการปฏิบัติธรรมอย่างมีลำดับ เริ่มจากการรักษาศีล ไปจนถึงการพัฒนาจิตใจและปัญญา เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ วิธีการสอนนี้เน้นการแบ่งปันความรู้ด้วยเหตุผลชัดเจน ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจการปฏิบัติธรรมอย่างเป็นลำดับขั้น การเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในสามัญญผลสูตรช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทั้งจิตใจและปัญญา เสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนกรรมฐาน เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาจิตใจและปัญญา โดยเน้นการฝึกจิตให้สงบและมีสติ การฝึกกรรมฐานช่วยให้ผู้ปฏิบัติเกิดสติและสมาธิที่มั่นคง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านการเรียนและการทำงาน นอกจากนี้ กรรมฐานยังส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในธรรมชาติของกายและใจ ช่วยให้เกิดปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต รวมถึงการพัฒนาความสามารถในการจดจำและรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการเข้าใจเนื้อหาวิชาการที่ซับซ้อนและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรเน้นการใช้เหตุผลและการพัฒนาปัญญาในเชิงวิชาการ ขณะที่การสอนกรรมฐานเน้นการฝึกสมาธิและสติ ทั้งสองแนวทางมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาจิตใจและปัญญาอย่างสมดุล ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทั้งด้านการเรียนรู้และการปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ศึกษาพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานีดังนี้

ศึกษาพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานีเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติกรรมฐานเป็นไปอย่างมีระบบและเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม โดยอาศัยหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นโครงสร้างหลักที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าถึงการปฏิบัติกรรมฐานและนำไปสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ได้

### แผนภาพสรุปองค์ความรู้

| องค์ความรู้หลัก              | แนวคิดสำคัญ                                                                                                                     | ผลที่ได้รับ                                                                                                          |
|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตร | ๑) การสอนตามลำดับขั้น (ศีล สมาธิ ปัญญา) ๒) การสอนโดยใช้เหตุผลและตัวอย่างเปรียบเทียบ ๓) การสอนโดยเน้นผลลัพธ์ของการปฏิบัติกรรมฐาน | ๑) ผู้เรียนมีความเข้าใจธรรมะอย่างเป็นระบบ ๒) เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติ ๓) สามารถนำหลักธรรมไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ |
| การบูรณาการการสอนกรรมฐาน     | ๑) การฝึกสมาธิ (สมถกรรมฐาน) ๒) การเจริญปัญญา (วิปัสสนากรรมฐาน) ๓) การใช้สติปัฏฐาน 4 เป็นแนวทางปฏิบัติ                           | ๑) จิตใจสงบและมีสมาธิ ๒) เกิดปัญญาและความเข้าใจธรรมชาติของสรรพสิ่ง ๓) ลดความยึดมั่นถือมั่นและคลายทุกข์               |

## บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอน  
กรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานีสรุปผล ดังนี้

พุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกพระพุทธเจ้าทรงใช้หลักการสอนตามลำดับขั้น อนุပ္พพิท  
ถา โดยเริ่มจากหัวข้อที่เข้าใจง่าย เช่น ทาน ศีล และสมาธิก่อนเข้าสู่ธรรมะนอกจากนี้ยังใช้วิธีการตั้ง  
คำถาม อุปมา และการสนทนาเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติ

พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรสามัญญผลสูตรเน้นการสอนที่แสดงให้เห็นผลของการ  
บวชผ่านกระบวนการพัฒนาจิต เริ่มจากศีลเพื่อสร้างความสงบของกายและใจ นำไปสู่สมาธิที่ทำให้จิต  
ตั้งมั่น และพัฒนาเป็นปัญญาที่สามารถเข้าใจความจริงของธรรมชาติ กระบวนการนี้ช่วยให้ผู้ปฏิบัติ  
หลุดพ้นจากกิเลสและเข้าถึงความสงบของจิตใจ

การบูรณาการวิธีการสอนกรรมฐานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยา  
เขตอุบลราชธานีมหาวิทยาลัยนำแนวทางการสอนกรรมฐานมาบูรณาการกับพุทธวิธีการสอน โดยเน้น  
ทั้งสมถกรรมฐาน(เพื่อความสงบของจิต) และวิปัสสนากรรมฐาน (เพื่อเจริญปัญญา) ในกระบวนการ  
ศึกษาและปฏิบัติของพระนิสิต

## ข้อเสนอแนะ

วิจัยเรื่อง ศึกษาพุทธวิธีการสอนของสามัญญผลสูตรบูรณาการกับการสอนกรรมฐานใน  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตอุบลราชธานีสรุปผล ดังนี้

พุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกควรมีการศึกษาและวิเคราะห์พุทธวิธีการสอนใน  
พระไตรปิฎกอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการสอนตามลำดับขั้น อนุပ္พพิทถา และการใช้วิธีการตั้งคำถาม  
อุปธิ์ปุจฉา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้แบบองค์รวม การนำเทคนิคเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการศึกษา  
สมัยใหม่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจธรรมะได้ง่ายขึ้น

พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรควรส่งเสริมให้มีการศึกษาสามัญญผลสูตรในเชิงปฏิบัติ  
เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการบวชและการพัฒนาจิตใจอย่างเป็นลำดับ ตั้งแต่การรักษาศีล สมาธิ ไป  
จนถึงปัญญา ควรมีการจัดหลักสูตรหรืออบรมที่ช่วยให้พระนิสิตและบุคคลทั่วไปสามารถนำหลักธรรม  
ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

การบูรณาการวิธีการสอนกรรมฐาน 1) ทานกถา 2) ศีลกถา 3) สัคคกถา 4) กามาทินวกถา  
5) เนกขัมมกถา ควรมีการพัฒนาแนวทางการสอนกรรมฐานให้เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน โดยการบูรณา  
การทั้งสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานเข้ากับหลักสูตรการศึกษา ควรส่งเสริมการปฏิบัติธรรมใน  
ชีวิตประจำวัน รวมถึงการวิจัยเกี่ยวกับผลของกรรมฐานต่อการพัฒนาจิตใจและปัญญา เพื่อสร้างองค์  
ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางกับสังคมและชุมชนต่าง ๆ

## บรรณานุกรม

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.  
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2555). พุทธวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร:  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระไตรปิฎก. (2552). สามัญญผลสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พุทธทาสภิกขุ. (2552). ชื่อหนังสือ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมชาย กิตติคุณ.(2562).แนวทางการปฏิบัติกรรมฐานเพื่อการพัฒนาจิตใจ. นครปฐม: มหาวิทยาลัย  
มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ดร.วิชัย วงศ์มหาชัย.(2553). การศึกษาเปรียบเทียบพุทธวิธีการสอนและการประยุกต์ใช้ใน  
ชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพร วิชัยกุล. (2558). การประยุกต์ใช้พุทธวิธีการสอนในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์  
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นฤมล จันทร์ทอง. (2555). ความสำคัญของพุทธวิธีการสอนในพระไตรปิฎกต่อการพัฒนาจิตใจและ  
สังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย.
- ปรีชา กิจเจริญ. (2553). พุทธวิธีการสอนในสามัญญผลสูตรกับการสร้างความสุขและความสงบใน  
ชีวิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิชัย นาคะ. (2554). การบูรณาการการสอนสามัญญผลสูตรกับการสอนกรรมฐานเพื่อการพัฒนา  
จิตใจ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมชาย พิริยสุวัฒน์. (2552). พุทธวิธีการสอนและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพมหานคร:  
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.